Når fargestyring blir overflødig

Fargeplanlegging for byer og tettsteder her i landet har vært et tema for meg i mange år. Hvorfor er det nødvendig? Jo fordi fargesetting av hus her i landet ser ut til å ha kommet galt avsted.

Det er som om den naturlige følelsen eller viljen til å sette farge mot farge er forsvunnet. En kan spørre seg om en kulturell bagasje er gått tapt, der man hadde i seg en naturlig ”musikalitet”. Man forholdt seg til stedet og omgivelsene og husets farge falt inn i den omgivende rytmen. Kanskje var det enklere før da vi var mindre globale og hurtiggående. Den gang arkitekturens farger var relatert til tilgjengelige pigmenter fra naturen eller avkast fra industrien. At mange i dag kun fokuserer på sin egen eiendom og gjeldende trender, og til overmål velger grått eller "greige" ser jeg på som et utslag av tidsånden. Men det er også en slags resignasjon. Et tap av en naturlig selvtillit og følelse for farger.

Colour of dying?

"Grey is the colour of dying", skriver David Batchelor i boka The Luminous and the Grey. "It is the colour of light and life being extinguished." Tøffe ord. Så må man trå til da, og forsøke å støtte huseiere og gårdeiere bort fra denne tristessen, kanskje drive fram en slags styrt vilkårlighet i fargebruken som ikke ser for stiv og planlagt ut. Vi vil jo bevare litt av det individuelle preget, der herligheter kan oppstå, dette som jeg tror vi alltid har identifisert oss med i Norge. Viltvoksende fargekultur er bra, men for at denne symfonien skal fungere, kan vi ikke ha for mange falske toner.

Bevisstgjøring er et skritt på veien. I denne prosessen trenger man gode eksempler å vise til. Et studieopphold på Tenerife i april ga meg et lenge etterlengtet gjensyn med den intuitive fargefølelsen vi

ser forsvinne.

Fascinerende landskap på Tenerife.

Rike fargetradisjoner

Tenerife er den største øya i øygruppa Kanariøyene med et variert landskap, vakre strender, sjarmerende landsbyer. Øya domineres av den enorme vulkanen El Teide og det fascinerende lavalandskapet som omgir dette fjellet. Nedover mot havet kommer de grønne og frodige partiene.

Jeg bodde på nordsiden som ikke har mye turisme. Landsbyer med canarisk arkitektur og små gårder (fincaer) klatrer i det bratte landskapet, der rød jord, grønne kaktuser, valmuer og svarte vulkanske strender skaper rike fargevariasjoner. I store trekk er husene bygget av sementstein som blir pusset og malt. Hovedpaletten som går igjen er naturnær, med en mengde røde og gule jordtoner. Innimellom finnes enkelte andre farger samt en god del hvitt, velkomne avbrekk fra de litt tunge jordfargene.

Landsbyene preges av en intuitiv fargestyring.

Det mest interessante er bruken av blått. Innenfor et mindre område, en husgruppe eller langs en gate finnes det alltid ett kjølig blått hus. Men sjelden to. Bare dette ene som står som en vakker kontrast til den varme paletten. Derfra kan man skue over til neste område med et tilsvarende blå-blått innslag. Denne rytmen virket selvgrodd og fascinerende, som en samhandlet idé, eller en intuitiv fargeplan som ruller og går. Jeg tror ikke blåfargen har noen form for symbolsk betydning eller sosial rang, den bare spretter opp og tar på seg jobben som nødvendig komplementært innslag i den jordnære paletten. Men det tar aldri overhånd. Dette styrer huseierne.

Jeg ble imponert. Skulle gjerne hatt en samtale med lokalbefolkningen om hvordan de selv ser på sine fargetradisjoner. Det får bli neste tur, med mer spanskkunnskaper. For jeg vil gjerne tilbake dit der en virkelig må lete etter grå hus. Jeg tror det blir betraktet som en slags armod.

Innenfor et mindre område, en husgruppe eller langs en gate finnes det alltid ett kjølig blått hus. Men sjelden to.

Mette L'orange

Mette L’orange er arkitekt, billedkunstner og professor i farge ved Kunsthøyskolen i Oslo og Kunst- og designhøgskolen i Bergen.

Arbeider også med maleri, utsmykning og romlige innstallasjoner, med fokus på farger i to og tre dimensjoner.

Fast spaltist i ifi.no sitt fagblad Fargemagasinet.